

PORTFELE POLSKICH GOSPODARSTW DOMOWYCH

POD PRESJĄ ROSNĄCYCH CEN

Raport Krajowego Rejestru Długów
Biura Informacji Gospodarczej

O BADANIU

Badanie „Portfele polskich gospodarstw domowych pod presją rosnących cen” zostało zrealizowane w II połowie 2024 roku na zlecenie Krajowego Rejestru Długów Biura Informacji Gospodarczej, przez IMAS International, na reprezentatywnej grupie 1001 dorosłych Polaków w wieku 18-74 lat.

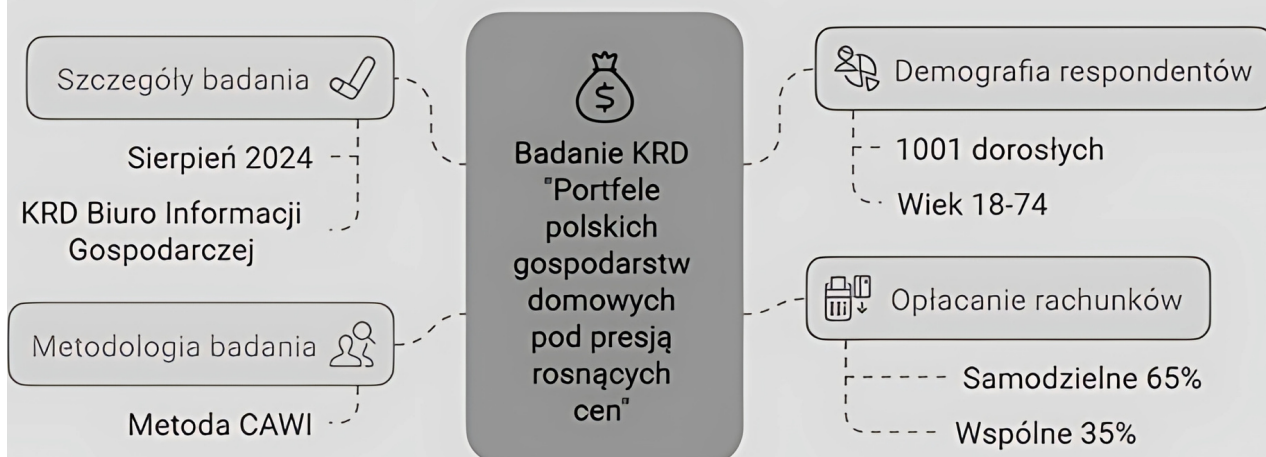

GRUPA BADAWCZA

Przepytani przez KRD respondenci to osoby, które albo samodzielnie wnoszą wszystkie opłaty (65 proc.), albo robią to wspólnie z innymi domownikami (35 proc.). Są więc doskonale zorientowane zarówno w sytuacji finansowej swojej rodziny, jak i w kosztach, które cyklicznie muszą ponosić.

Wywiady przeprowadzono metodą CAWI.

Niniejszy raport został opracowany w grudniu 2024 roku.

O CO PYTALIŚMY

- Jak polskie gospodarstwa domowe oceniają swoją aktualną sytuację finansową?
- Które ze wskazanych opłat i rachunków regulują cyklicznie (np. co miesiąc, co kwartał) i jaki jest ich koszt?
- Co jest dla nich motywacją do regulowania rachunków i opłat?
- Czy, ich zdaniem, w ciągu najbliższych 12 miesięcy wzrosną koszty rachunków i opłat oraz ile będą wynosić po podwyżce?
- Jeśli rosnące koszty życia spowodują, że ich sytuacja finansowa się pogorszy i nie będzie możliwości opłacenia wszystkich stałych zobowiązań, to jakie działania podejmą?

Badanie strategii finansowych gospodarstw domowych

GŁÓWNE WNIOSKI

ILUZORYCZNA STABILNOŚĆ FINANSOWA POLAKÓW

- Polacy, opisując swoją sytuację finansową, najczęściej wskazują, że dochód i oszczędności pozwalają im na uregulowanie rachunków i opłat (52,7 proc.).
- Sam dochód, bez konieczności sięgania po oszczędności, pozwala na to zaledwie w 28,6 proc. Polaków.
- 15,4 proc. Polaków przebadanych przez KRД przyznaje, że dochody i oszczędności nie pozwalają im na uregulowanie wszystkich rachunków i opłat. 8,7 proc. respondentów musi w tym celu czasami wspomagać się kredytami i pracami dorywczym, a i 6,7 proc. robi to zawsze.

PERSPEKTYWA UTRATY DOSTĘPU DO USŁUGI ORAZ WPIS DO KRД SKUTECZNĄ MOTYWACJĄ DO TERMINOWEGO REGULOWANIA ZOBOWIĄZAŃ

- Główną motywacją do opłacania rachunków jest obawa przed byciem odciętym od usługi (67,2 proc.). Co 4. respondent deklaruował również obawę, że zostanie wpisany do Krajowego Rejestru Długów, oraz strach przed windykacją. Obawy te występują szczególnie w grupie wiekowej 25-34 lata.

DALSZY WZROST OPŁAT ZAGROŻENIEM DLA PORTFELI POLAKÓW

- Respondenci przyznają, że spodziewają się dalszych wzrostów cen w kolejnych 12 miesiącach. Takiego zdania jest 79,6 proc. Polaków. Znacznych wzrostów spodziewają się szczególnie seniorzy (43,3 proc.).
- Prognozują przy tym, że najbardziej wzrosną takie opłaty jak: rachunki za ogrzewanie (średnio o 70 proc.), rachunki za wodę i ścieki (o 65 proc.), abonament RTV i rachunki za telewizję (o 58 proc.), rachunki za prąd i gaz (56 proc.).

CIĘCIE KOSZTÓW GŁÓWNĄ STRATEGIĄ GOSPODARSTW DOMOWYCH NA PROGNOZOWANY WZROST CEN

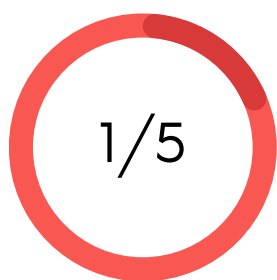
- W sytuacji, kiedy rachunki i opłaty wzrosną respondenci zamierzają przede wszystkim oszczędzać w innych dziedzinach życia (52,1 proc.), szukać dodatkowego źródła dochodu lub lepiej płatnej pracy (46,1 proc.), zrezygnować z kilku usług tj. np. karnet na basen czy siłownię (32,2 proc.).

AKTUALNY PROBLEM: POLACY NIE PŁACĄ ZA MIESZKANIE

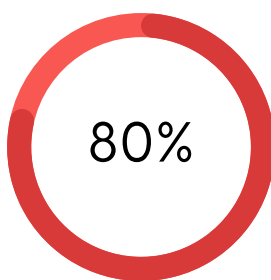

Krajowy Rejestr Długów nie tylko gromadzi dane na temat zadłużenia, ale jest przede wszystkim partnerem, który pomaga w budowaniu bezpieczeństwa finansowego.

Z badań pilotażowych, jakie KRD przeprowadził we wrześniu 2024 r. wśród przedstawicieli jednostek samorządu terytorialnego i zarządców spółdzielni mieszkaniowych wynika, że:

wszystkich należności z tytułu najmu bądź opłat związanych z nieruchomością stanowią długi, czyli nieuregulowane należności minimum 30 dni po terminie.

tych zobowiązań to długi osób fizycznych.

Ten problem będzie się nasilał, gdyż, jak deklarują nasi respondenci – co drugi z nich planuje w przeciągu najbliższych 6 miesięcy wprowadzić podwyżki opłat dla najemców. Tym samym, w związku z podwyżkami, również ponad połowa badanych, obawia się wzrostu liczby dłużników.

GŁÓWNE ZAGROŻENIA DLA STABILNOŚCI DOMOWYCH BUDŻETÓW

Już dziś w Krajowym Rejestrze Długów figuruje ponad 2 mln dłużników, z czego 89 proc. to osoby fizyczne. Ponad 2 mln Polaków zalega z płatnościami rzędu 43,4 mld zł.

Duża część osób biorących udział w badaniu deklaruje konieczność zaciągania dodatkowych zobowiązań finansowych w celu uregulowania bieżących rachunków.

Badanie pozwoliło wytypować 6 największych zagrożeń dla stabilności finansowej domowych budżetów. Są to:

Rosnące ceny podstawowych dóbr i usług

Wysokie obciążenia stałymi opłatami

Przeterminowane zobowiązania finansowe

Uzależnienie od kredytów i pożyczek

Brak poduszki finansowej

Niska odporność na podwyżki opłat w danej populacji

GRUPY SPOŁECZNE, KTÓRE JUŻ DZIŚ NIĘ RADZĄ SOBIE Z OPŁATAMI

Raport daje odpowiedź na pytanie, które grupy społeczne już dziś nie radzą sobie z opłatami i w efekcie są najbardziej narażone na problemy finansowe. To m.in.:

Wiejskie gospodarstwa domowe

Liczące 5 i więcej domowników

W których miesięczny dochód netto gospodarstwa nie przekracza 3 tys. zł

W których miesięczne wydatki na żywność wynoszą od 4001 do 5000 zł

Pokolenie Y (osoby w wieku 35-44 lata)

ILUZORYCZNA STABILNOŚĆ FINANSOWA POLAKÓW

ADAM ŁĄCKI
prezes Zarządu Krajowego
Rejestru Długów

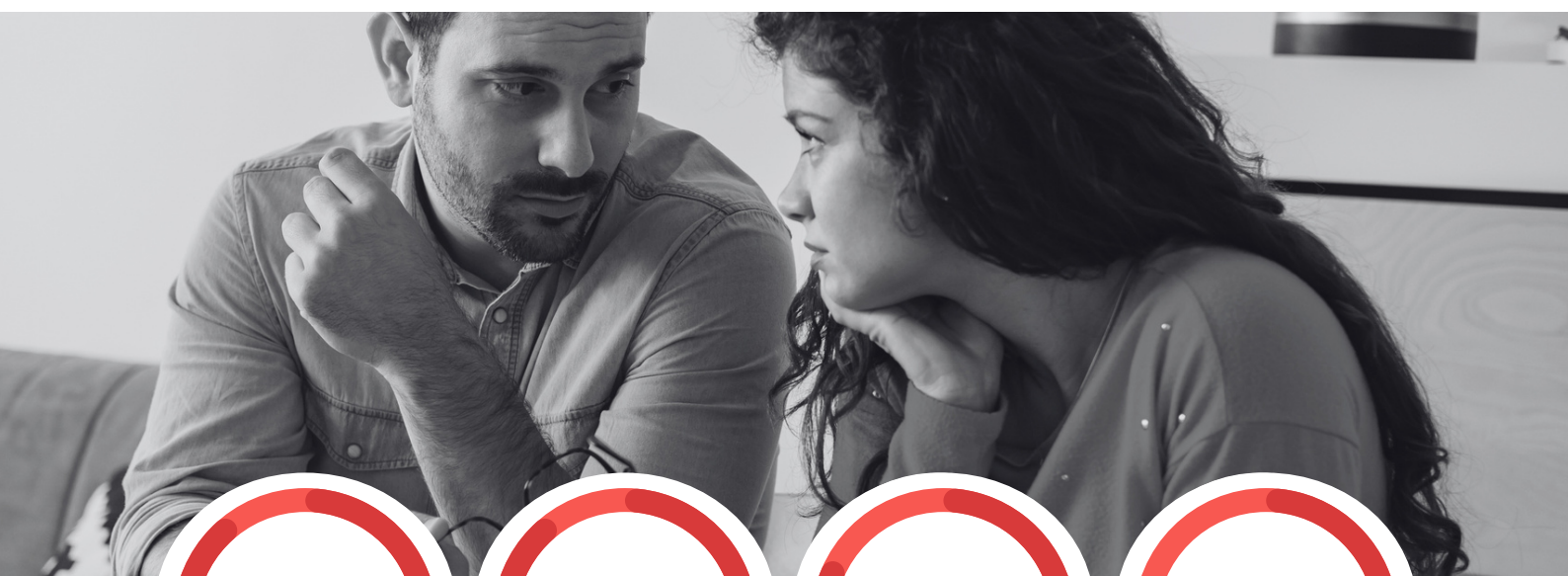
”

Jako społeczeństwo w większości deklarujemy, że nasze dochody pozwalają na opłacenie bieżących rachunków. Jedyne co 7. gospodarstwo domowe biorące udział w badaniu przyznaje, że nie jest w stanie uregulować wszystkich opłat. Mimo deklaracji o dobrej sytuacji finansowej, problem zadłużenia realnie istnieje i narasta. Do KRD wpisanych jest ponad 2 mln konsumentów. Łącznie mają do oddania 43,4 miliarda złotych. To różnego rodzaju przeterminowane rachunki, opłaty za mieszkanie, raty kredytowe i inne zobowiązania finansowe.

”

MAPA NASZYCH CYKLICZNYCH WYDATKÓW

W każdym domu są do zapłaty cykliczne rachunki. Polacy deklarują, że co miesiąc lub co kwartał opłacają:

89,6%

rachunki za prąd
/ gaz

89,4%

rachunki za telefon
/ Internet

83,3%

rachunki za wodę
i ścieki

79,1%

rachunki za wywóz
śmieci

61,2%

RTV i/lub rachunki za
telewizję kablową/
satelitarną/
internetową

55%

ubezpieczenia
OC/AC
samochodu/domu
lub mieszkania oraz
na życie

49,2%

czynsz

45,5%

rachunki za
ogrzewanie

46,3%

leki przyjmowane
na stałe

29,2%

różnego rodzaju
subskrypcje

25,5%

zobowiązanie
w postaci kredytu
gotówkowego

19,5%

bilety okresowe
komunikacji miejskiej
lub/i kolejowej

11,9%

zobowiązanie
w postaci kredytu
hipotecznego

11,2%

czesne za studia,
szkołę/żłobek/
przedszkole
prywatne

10,7%

wynajem
mieszkania

9,7%

abonament na
siłownię, do klubu
fitness czy na basen

KIEDY SAM DOCHÓD TO ZA MAŁO

ADAM ŁĄCKI

prezes Zarządu Krajowego
Rejestru Długów

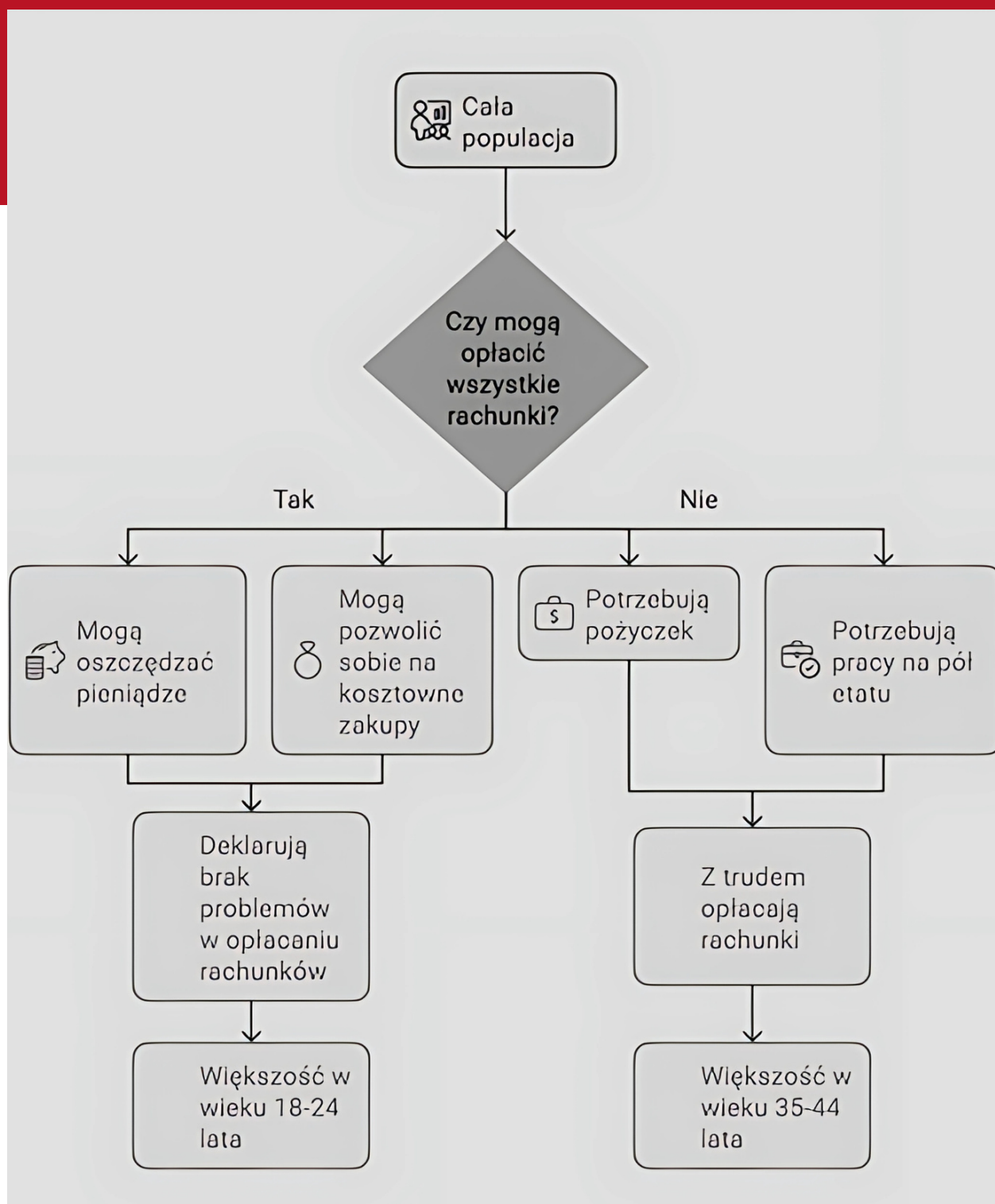

”

Ponad połowa respondentów, bo 53 procent, deklaruje, że ich aktualne dochody oraz oszczędności pozwalają na opłacenie wszystkich rachunków. Kolejne 29 procent przyznaje, że oprócz tego może też odłożyć pieniądze na czarną godzinę, a 3 procent stać również na kosztowne zakupy za gotówkę. Niestety istnieje także spore grono konsumentów (15 procent), którym aktualne dochody oraz oszczędności nie pozwalają na opłacenie wszystkich rachunków i opłat, i którzy w tym celu muszą wspomagać się kredytami, chwilówkami czy pracami dorywczymi. W przeliczeniu na liczbę ludności w naszym kraju, może to być nawet 4,6 miliona takich osób.

”

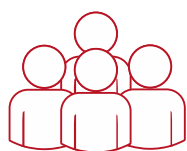
KTO MA TRUDNOŚCI Z OPŁACANIEM RACHUNKÓW

PROBLEMY POKOLENIA Y...

Szczegółowa analiza pokazuje, że większość osób zgłaszających trudności z opłacaniem bieżących rachunków to 35-44-latkowie.

O realnych problemach pokolenia Y mogą też świadczyć dane Krajowego Rejestru Długów. Obecnie osoby w wieku 35-44 lata to najliczniejsza grupa dłużników.

W rejestrze jest ich ponad
pół miliona (540 295)

Ponad 2/3 to mężczyźni

Mają też najwięcej
przetrimowanych
zobowiązań: 1 652 825

Swoim wierzycielom są winni
łącznie 12,2 mld zł

Średnio na jednego dłużnika
przypada 22,5 tys. zł

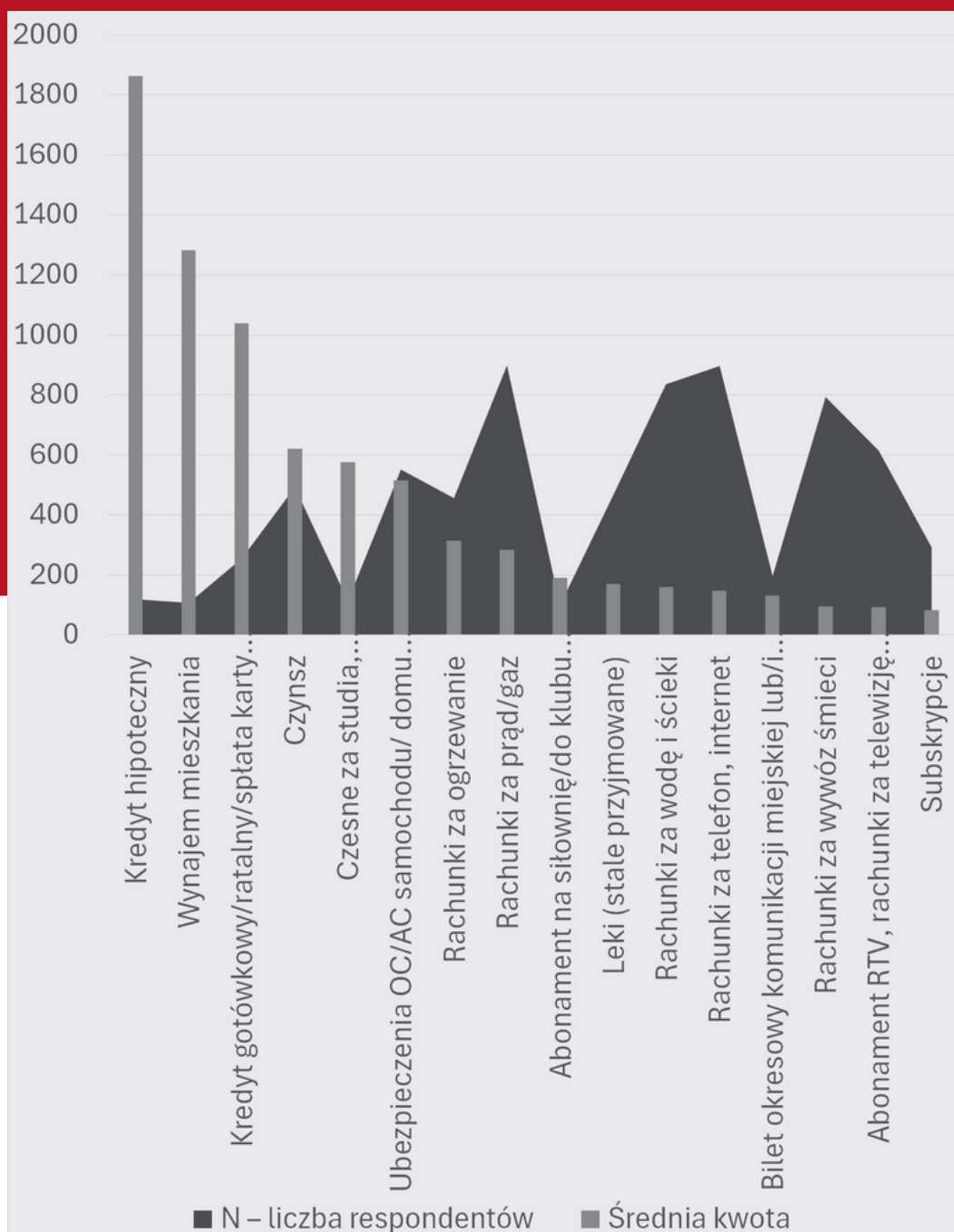
KONTRA POKOLENIE Z

Osoby, które deklarują, że są w stanie opłacić rachunki z samego dochodu, a nawet pozwolić sobie na większe wydatki i odłożyć jeszcze jakieś oszczędności, to najczęściej młodzi Polacy (18-24 lata).

Wynika to jednak z faktu, że wciąż mieszkają oni z rodzicami, więc to nie na nich spoczywa największa odpowiedzialność za ponoszenie opłat.

OPŁATY MIESZKANIOWE NA CZELE WYDATKÓW

Jak pokazuje badanie KRD, największym obciążeniem dla Polaków są wydatki mieszkaniowe: kredyt hipoteczny to średnio wydatek rzędu 1863 zł. Następnie wynajem mieszkania - przeciętnie 1282 zł, Średnia opłata za czynsz, jak deklarują respondenci, oscyluje wokół 620 zł. Kolejne 300 zł to są rachunki za ogrzewanie oraz prąd/gaz. Rachunki za wodę i ścieki to wydatek rzędu 160 zł, a za telefon i Internet - z reguły 148 zł.

NIEPOKOJĄCE SYGNAŁY

JAKUB KOSTECKI
prezes Zarządu Kaczmarcki
Inkasso

”

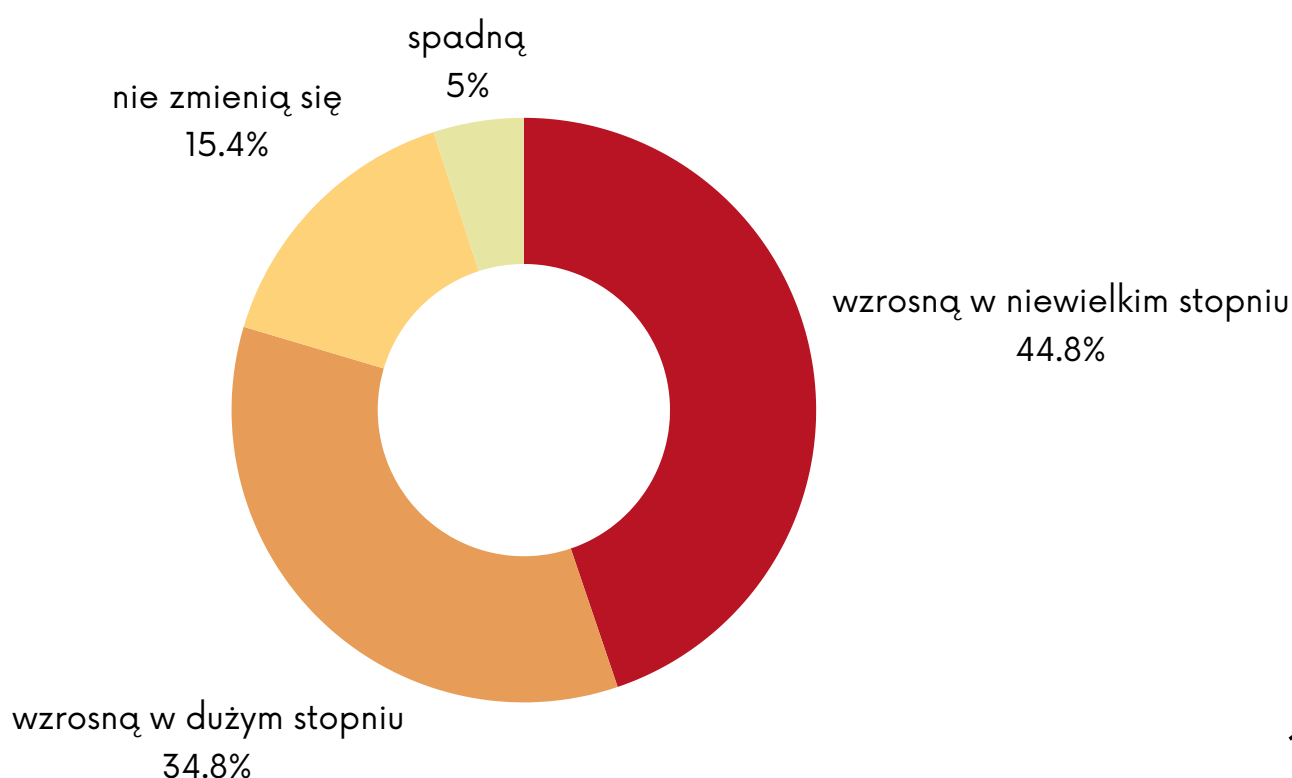
Analiza struktury stałych wydatków Polaków wskazuje, że większość z nich jest związana z kredytami albo cenami energii. Powoduje to duże zagrożenie dla stabilności domowych budżetów. Inflacja rośnie, więc koszty kredytów i energii mogą szybować, co z kolei wpłynie na podniesienie cen towarów i usług. Niektórzy konsumenci będą zmuszeni do rezygnacji z mniej potrzebnych wydatków, a w najgorszym scenariuszu mogą po prostu przestać płacić swoje zobowiązania. Trend ten potwierdza rosnące zadłużenie konsumentów, widoczne w bazie danych KRD. Tylko we wrześniu powiększyło się ono o 859 milionów złotych. To wyraźny sygnał, że sytuacja finansowa wielu Polaków się pogarsza.

”

POLACY SPODZIEWAJĄ SIĘ GIGANTYCZNYCH PODWYŻEK

Krajowy Rejestr Długów zapytał Polaków, czy spodziewają się, że w ciągu najbliższych 12 miesięcy wzrosną opłaty, a także czy w związku z tym, zwiększy się liczba rachunków, których nie będą w stanie opłacić w terminie. Niemal 80 proc. spodziewa się wzrostu kosztów rachunków i opłat.

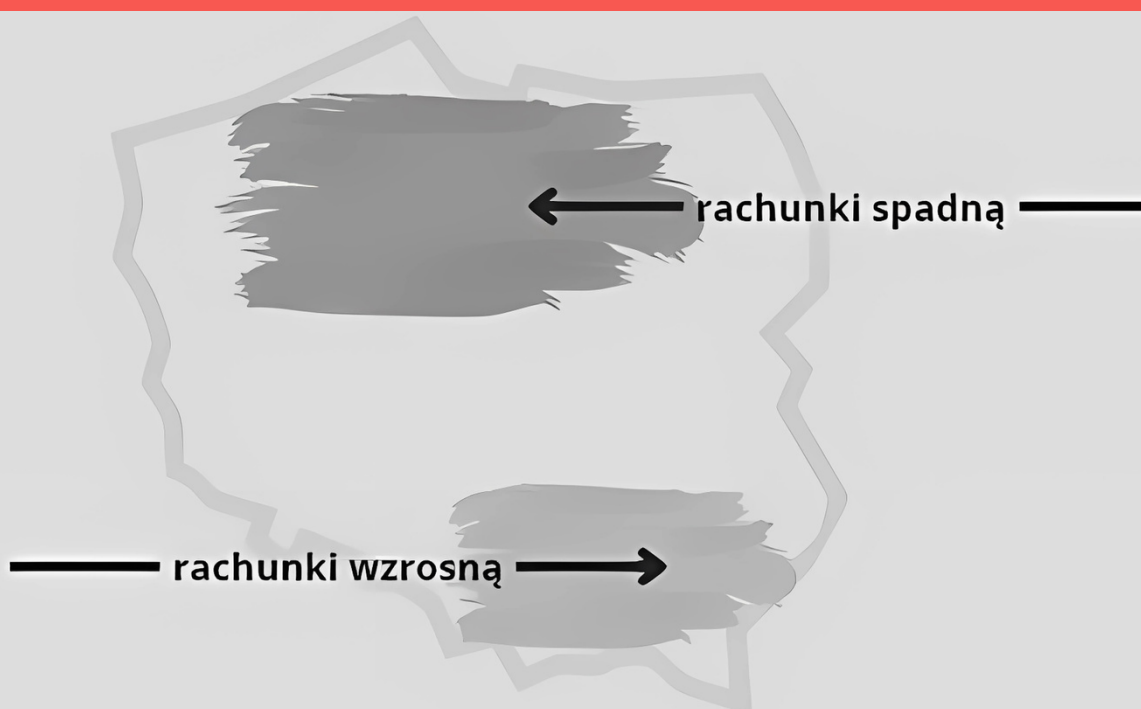

KTO NAJBARDZIEJ SPODZIEWA SIĘ PODWYŻEK

Jak wynika z sondażu, niemal 90 proc. wszystkich osób, które najbardziej spodziewają się wzrostu kosztów życia i rachunków, w perspektywie najbliższych dwunastu miesięcy, to seniorzy (65-74 lata), a także mieszkańcy Małopolski i Śląska.

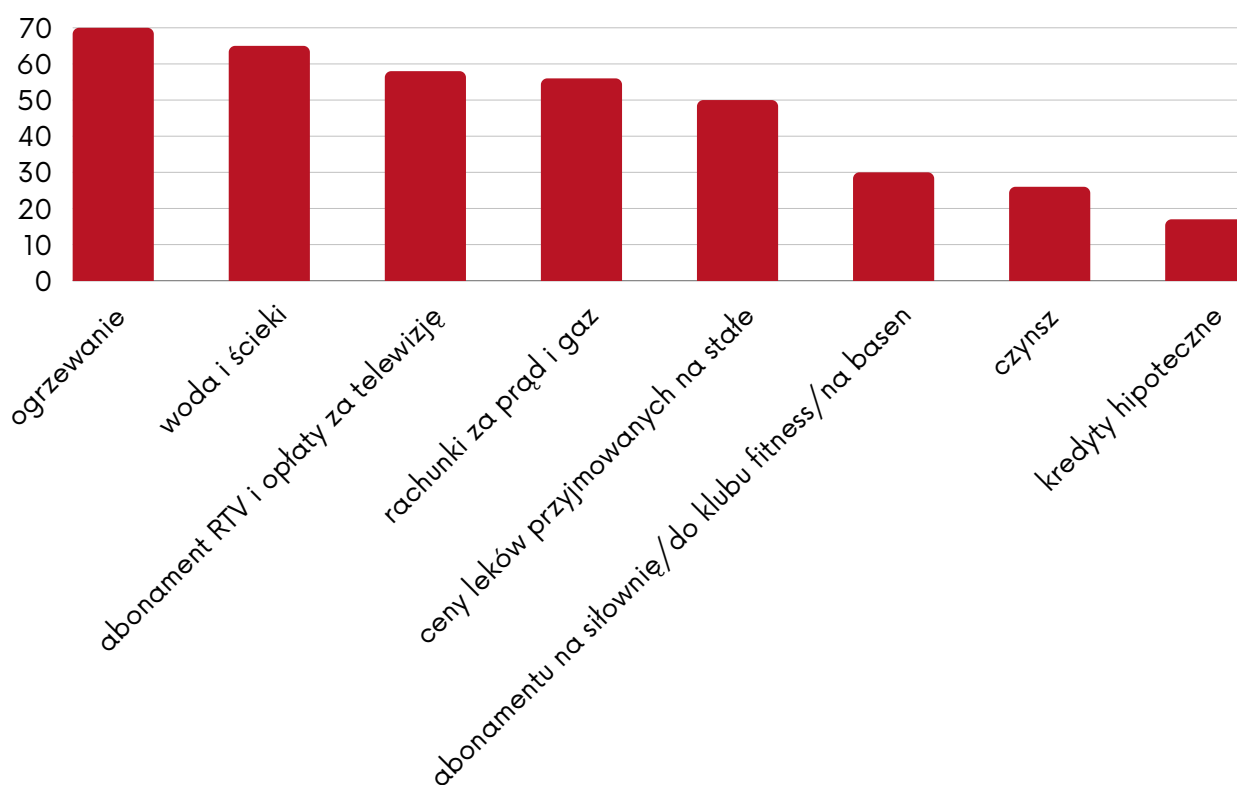
Na przeciwnym biegunie są osoby, które uważają, że koszty życia i rachunki spadną. To głównie mieszkańcy północnej Polski z województw pomorskiego, kujawsko pomorskiego i warmińsko-mazurskiego.

KTÓRE RACHUNKI PÓJDA W GÓRĘ

W badaniu „Portfele polskich gospodarstw domowych pod presją rosnących cen” zadano jeszcze pytanie o to, ile będą wynosić rachunki po podwyżkach (za 12 miesięcy). Zdaniem respondentów, w najbliższych 12 miesiącach dojdzie do znacznego wzrostu cen opłat za ogrzewanie – miałyby one zwiększyć się średnio o 70 proc. Wskazali oni również rachunki za wodę i ścieki (wzrost o 65 proc.), abonament RTV i opłaty za telewizję (o 58 proc.), rachunki za prąd i gaz (o 56 proc.) oraz w przypadku cen leków, które stale się przyjmuje, o 50 proc. Na drugim końcu znalazły się kredyty hipoteczne, gdzie respondenci spodziewają się ich wzrostu o 17 proc. Przewidujemy również wzrost czynszu o 26 proc. i abonamentu na siłownię/do klubu fitness/na basen o 30 proc.

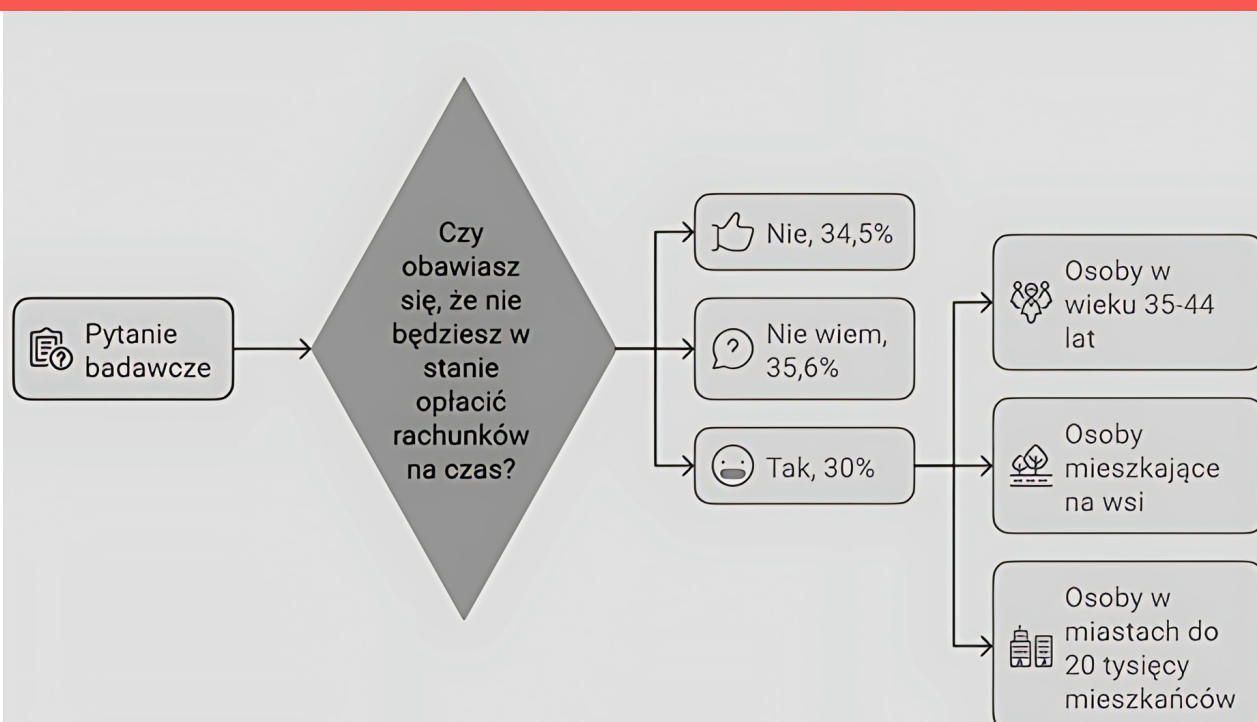

KOMU PODWYŻKI CEN UTRUDNIĄ SPŁATĘ RACHUNKÓW

W badaniu zadano też Polakom pytanie: „Czy w związku z przewidywanymi podwyżkami opłat i rachunków obawia się Pan/i, że zwiększy się liczba rachunków i opłat, których nie będzie Pan/i w stanie opłacić w terminie?”. Rozkład odpowiedzi ułożył się niemal równomiernie bez znaczących różnic. 34,5 proc. uważa, że nie będzie to dla nich problem. Prawie tyle samo – 35,6 proc. – nie potrafi tego ocenić, a przeciwnego zdania, że podwyżki wpłyną na terminowe regulowanie niektórych zobowiązań, jest 30 proc. badanych.

Największe obawy wyrażają najczęściej Polacy w wieku od 35 do 44 lat, a także osoby mieszkające na wsi (34,7 proc.) i w miastach do 20 tysięcy mieszkańców (34,6 proc.).

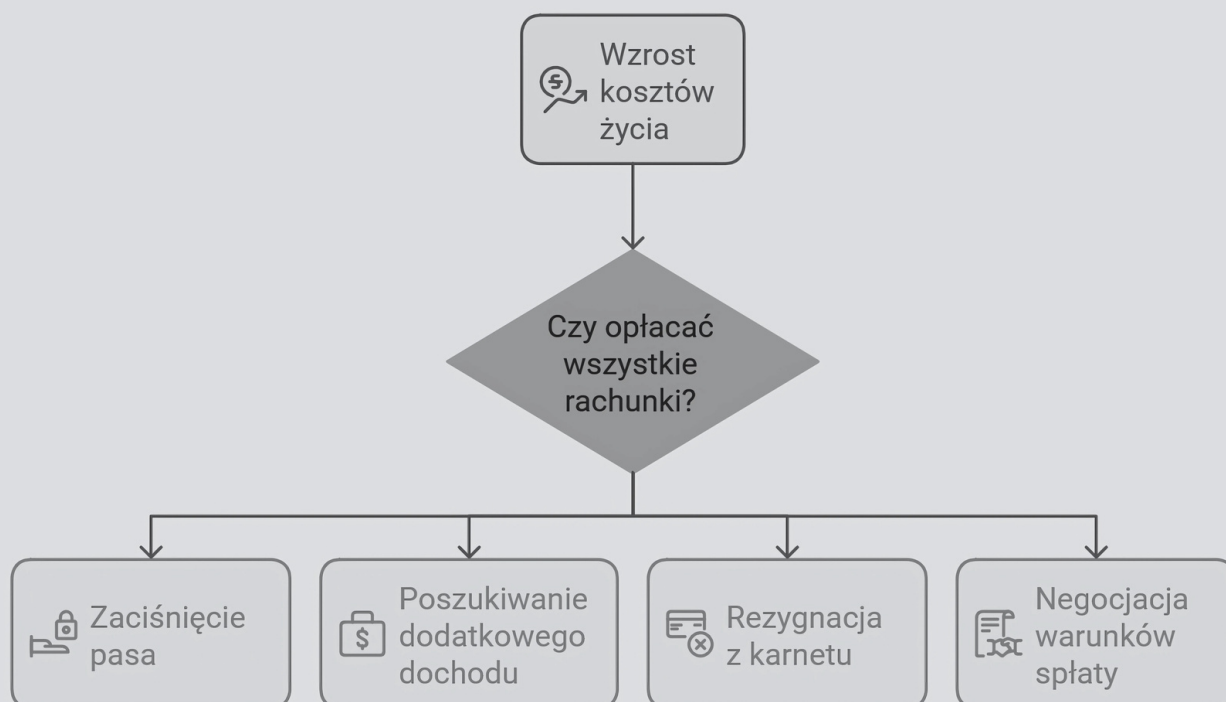

KTO ZACIŚNIE PASA

Co w sytuacji, kiedy rosnące koszty życia spowodują, że niemożliwe stanie się opłacanie wszystkich stałych zobowiązań?

Ponad połowa respondentów (52,1 proc.) deklaruje, że ograniczy wydatki w innych dziedzinach życia. Niemal co drugi (46,1 proc.) przyznaje również, że w odpowiedzi na pogorszenie się jego sytuacji finansowej będzie szukał dodatkowego źródła dochodu lub lepiej płatnej pracy. Co trzeci (32,2 proc.) zrezygnuje np. z karnetu na basen czy siłownię, a co dziesiąty (10,2 proc.) poinformuje dostawców usług, że ma problemy finansowe i spróbuje wynegocjować nowe warunki spłaty.

MĘŻCZYŹNI ZDECYDUJĄ, CO BĘDĄ OPŁACAĆ

ADAM ŁĄCKI
prezes Zarządu Krajowego
Rejestru Długów

”

Szczegółowa analiza wyników pokazuje, że wśród kobiet panuje nieco większa tendencja, by uregulować wszystkie rachunki, podczas gdy mężczyźni częściej deklarują, że będą płacić tylko wybrane rachunki lub z ewentualnym opóźnieniem albo dopiero wtedy, kiedy pojawi się taka możliwość. Widać więc, że kobiety traktują rachunki bardziej priorytetowo niż mężczyźni. I potwierdzają to również dane z KRD: wśród dwóch milionów dłużników notowanych w Krajowym Rejestrze Długów, większość, czyli 2/3 stanowią mężczyźni.

”

STARSI KONTRA MŁODSI

Okazuje się, że największą skłonność, do ograniczenia wydatków w innych dziedzinach życia, po to, aby opłacić wszystkie rachunki, gdy sytuacja finansowa gospodarstwa domowego ulegnie znacznemu pogorszeniu, mają osoby ze starszych grup wiekowych i seniorzy. W grupie osób 55-64 lat takie deklaracje składa 61,1 proc. badanych, a w gronie najstarszych (65-74 lata), jest najwięcej takich wskazań – 73 proc. Jednocześnie w najmniejszym stopniu (odpowiednio 9,2 proc. i 11,3 proc.) takie osoby są skłonne poinformować dostawców usług, że mają problemy finansowe i tym samym spróbować wynegocjować nowe warunki spłaty. To zdecydowanie różni ich od najmłodszych (18-24 lat), wśród których takich oporów nie ma 13 proc.

Dwa podejścia do zarządzania finansami w przypadku problemów finansowych

Ograniczenie wydatków

Skoncentrowanie się na oszczędzaniu pieniędzy poprzez redukcję wydatków w innych obszarach
- głównie seniorzy

Negocjowanie warunków

Komunikowanie się z dostawcami w celu uzyskania lepszych warunków płatności
- głównie osoby młode

SENIORZY NIE ZGŁOSZĄ, ŻE MAJĄ PROBLEM

JAKUB KOSTECKI
prezes Zarządu Kaczmarcki
Inkasso

”

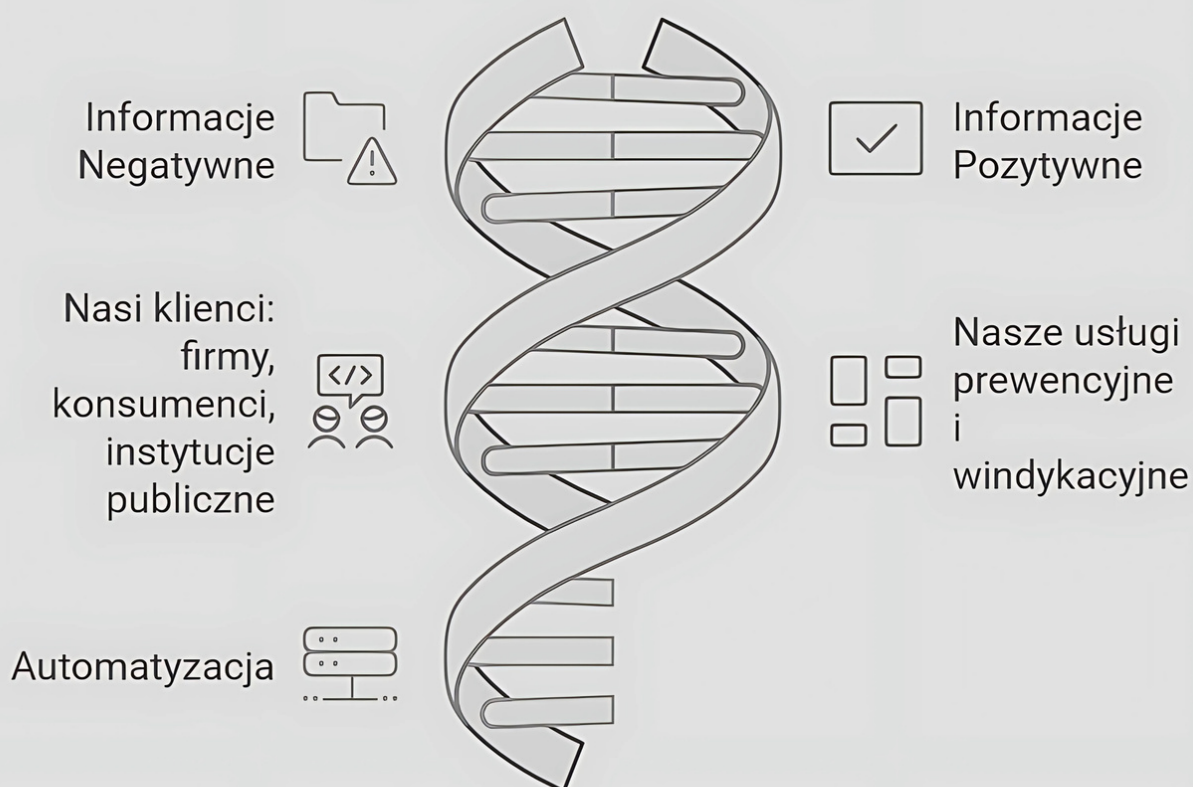
Takie zachowanie jest tożsame z tym, co obserwujemy podczas rozmów z dłużnikami. To właśnie osoby starsze i seniorzy wykazują daleko idącą dumę i samodzielność w radzeniu sobie z długami. Myślą, że samemu poradzą sobie z problemem i często nie chcą przyjąć pomocy ze strony negocjatora, który oferuje optymalny plan spłaty. W pierwszej kolejności zawsze warto też podjąć dialog z wierzycielem. Niestety i w tym przypadku duma nie pozwala seniorom, by poinformować dostawcę prądu, gazu czy spółdzielnię mieszkaniową o problemach finansowych. A szkoda, bo często wtedy jest najlepszy moment na takie rozmowy. Kiedy już dłużnik zostanie wpisany do KRD albo sprawa zostanie przekazana do windykacji, inne instytucje otrzymują jasny sygnał, że taka osoba jest niewypłacalna i tym samym staje się klientem podwyższonego ryzyka. Banki mogą jej odmówić finansowania lub zaproponować gorsze warunki, niemożliwe stanie się kupienie czegoś na raty i pojawi się szereg innych problemów. Dlatego w tej kwestii zdecydowanie warto dać sobie pomóc.

”

KRAJOWY REJESTR DŁUGÓW – POZNAJ NASZE DNA!

Krajowy Rejestr Długów to pierwsze biuro informacji gospodarczej w Polsce. Rozpoczął działalność 4 sierpnia 2003 roku i obecnie jest jednym z najważniejszych i największych w kraju systemów wymiany danych o dłużnikach. Zajmuje się przyjmowaniem, przechowywaniem i udostępnianiem informacji gospodarczych, zarówno tych negatywnych – o zaleganiu z płatnościami, jak i pozytywnych – o terminowym wywiązywaniu się ze zobowiązań. Z bazy danych rejestru korzystają przedsiębiorcy, instytucje, gminy i ich jednostki organizacyjne, a także konsumenci. KRD umożliwia sprawdzanie wiarygodności płatniczej klientów, stałe ich monitorowanie, jak również dopisywanie dłużników zwlekających z zapłatą. Dostęp do bazy danych jest w pełni zautomatyzowany i odbywa się przez Internet.

Krajowy Rejestr Długów

ZAPRASZAMY DO WSPÓŁPRACY!

Katarzyna Kliś

tel. 697 650 304

województwa: dolnośląskie, mazowieckie

Paulina Misiarz

tel. 885 250 988

województwa: wielkopolskie, łódzkie, lubelskie, opolskie, podkarpackie

Przemysław Różycki

tel. 691 901 489

województwa: śląskie, świętokrzyskie, małopolskie

Paweł Wilas

tel. 661 110 259

województwa: pomorskie, zachodniopomorskie, warmińsko-mazurskie, podlaskie, kujawsko-pomorskie, lubuskie

Krajowy Rejestr Długów Biuro Informacji Gospodarczej SA
ul. Danuty Siedzikówny 12
51-214 Wrocław
www.krd.pl

